

Ти скажи, скажи калино....

На невеличкому чистому подвір'ї Євдокії Антонівни та Микити Артемовича Шевчуків з Тутович біля колодязя росте калина. Ті любовно доглядають, і радує вона всю велику родину. Навесні - білим буйним квітом із щемким запахом, у липневу спеку - прохолодою, а восени та взимку - терпкими цілющими ягодами.

Сидячи на лавці під зеленими шатами калини, й розповів Микита Артемович про своє життя. У минулому році йому виповнилося 80. Як і для всіх людей його покоління, найбільше в пам'яті, мабуть, закарбувалася війна. Коли розпочалася, юнакові не було й 17. Якщо подумки повертається в той час, то бачить матір, яка тихо-тихо плакала. Серце її рвалося від туги та печалі, адже в неї піднялися на ноги, стали дорослими п'ять синів-соколів. Вона добре знала, що не омине їх страшне лихоліття. Усі й пішли на фронт. Найменший, Микита, у 1944-му.

Так запам'ятав юнак початок війни. А вже потім у його свідомість увійшла й така картина: ніч з 21 на 22 червня. Темрява. Туман. Тиша. Але тиша тривожна. Прикордонники сторожко прислухаються. На протилежному березі Бугу гітлерівці закінчують останні приготування. Наводять тисячі гармат. До літаків підвішують бомби, заправляють паливом танки. Наближається час "Х" - 3.15 (4.15 за московським часом)... Гуркіт... вибухи... дим пожеж. Крик поранених, плач жінок і дітей... Стогін самої землі... На фронт разом з Микитою Шевчуком пішли десятки односельців. Пішки дійшли до Сарн, а відтак шлях проліг на Рокитне, Новоград-Волинський, Київ. У столиці України новобранців навчили, як розібрати гвинтівку - і знову в похід. Видали на 5 днів продукти. Потім мали їх одержувати знову, та в дорозі через непередбачувані обставини залишилися без провізії. Напівголодними добралися до місця призначення. Проїжджаючи Білорусь, бачили страшні руїни, пожарища. Перше бойове хрещення разом з односельцем Іваном Дячуком отримали в боях за Псков. Микита потрапив у третю лінію наступу. Першу і другу фашисти майже зім'яли. Та все-таки не витримали вони наступу радянських бійців. Відтак брав участь у боях за Естонію, Латвію, Східну Прусію, зокрема місто Кенігсберг. За героїчну участь у його штурмі нагороджений медаллю. Відзнак військової доблесті в Микити Артемовича багато, у тому числі ордени "За мужність", Вітчизняної війни. З містом Кенігсберг у ветерана пов'язаний спогад - бій уже закінчувався, серця солдатів наповнювали гордість і відчуття виконаного обов'язку, бо йшли дуже важкі сутички. Микита Артемович вважає: якби їм тоді не підоспів на підмогу взвод кулеметників, то ніхто не залишився б живим. І ось у цьому піднесеному настрої на його очах, уже майже на протилежному березі мосту, загинув командир полку Орлов: широко розмахнувся на вітрі його плащ-накидка і впав він, як підбитий птах, на землю.

Фронтові дороги солдата Шевчука наближалися до Берліна. Але не довелося йому, як кажуть, розписатися на рейхстазі. Частини, якими командував Рокоссовський, пішли праворуч. Напрямок на Берлін взяли ті, що вів маршал Жуков.

Відгрімилі салюти на честь Перемоги. Солдат Шевчук ще 2 роки ніс строкову службу в Німеччині, у м. Дрезден. А серцем линув у рідні Тутовичі. Так хотілося розділити радість матері, яка зустріла на порозі рідної хати синів, які повернулися з війни: Григорія, Тимофія, Костянтина, Дем'яна. У селі літні люди й понині пам'ятають, як ця жінка (уже покійна), не перестаючи, молилася Богу, щоб оберігав її кровинок. Це, мабуть, і їй поет присвятив пісню про матір, якій пощастило на кілька сіл навкруг і похоронка обійшла її дім. З фронту живими поверталось небагато.

Працював по війні Микита Шевчук у місцевому колгоспі. Віддав йому 39 років. Трудився в будівельній бригаді, їздовим. Одно слово, там, куди посилали. Було також нелегко. Разом з дружиною на ноги поставив шестеро дітей. Має 15 онуків і 9 правнуків. Дуже радіє, коли приїжджають у гості. От тільки пережите, вистраждане підірвало здоров'я. Ноги болять, переніс 6 операцій: далось взнаки те, що лежав на фронті у

крижаній воді, бувало, по кілька днів не мав у роті й росинки, носив непосильний вантаж...

Про страхіття війни розповідає дітям, онукам, правнукам і просить Бога, щоб вони ніколи не повторилися. Часто в ці літні дні сидить на лавочці під калиною. Вона, напевно, читає його думки, множить свої пишні віти, щоб захистити ветерана не лише від літньої спеки, а й від болю, страждань, які доводиться йому терпіти.

Катерина ІВАНЧУК.